

LALMIKOR YERLARDA ORGANIK USULDA DUKKAKLI DON EKINLARI YETISHTIRISH AGROTEXNOLOGIYASI

Qurbonova Dildora Musurmon qizi

Qarshi Davlat texnika universiteti 1-kurs magistranti

ANNOTASIYA

Lalmikor yerlarda organik usulda dukkakli don ekinlari yetishtirish agroteknologiyasini ko'rib chiqishda xususan, Lalmikor yerlarda dukkakli don ekinlarini organik usulda yetishtirish qishloq xo'jaligida muhim ahamiyatga ega bo'lib, tuproq unumdorligini oshirish, ekinlarning ekologik tozaligini ta'minlash va hosildorlikni yaxshilash imkonini beradi. Ushbu maqolada lalmikor sharoitda organik dehqonchilik asosida dukkakli don ekinlarini yetishtirish agroteknologiyasining samarali usullari bayon etiladi.

Kalit so'zlar: Organik usul, agroteknologiya, kimyoviy o'g'itlar, eroziya, ilmiy nazariya, ilmiy yondashuv, ekologik xavfsizlik.

АННОТАЦИЯ

При рассмотрении агротехнологии выращивания зернобобовых культур органическим способом на землях Лалмикор, органическое выращивание зернобобовых культур на землях Лалмикор имеет большое значение в сельском хозяйстве, оно позволяет повысить плодородие почвы, обеспечить экологическую чистоту посевов и повысить урожайность. В данной статье описаны эффективные приемы агротехники выращивания зернобобовых культур на основе органического земледелия в засушливых условиях.

Ключевые слова: Органический метод, агротехнология, химические удобрения, эрозия, научная теория, научный подход, экологическая безопасность.

ANNOTATION

When considering the agricultural technology for growing leguminous crops organically on the lands of Lalmikor, the organic cultivation of leguminous crops on the lands of Lalmikor is of great importance in agriculture, it makes it possible to increase soil fertility, ensure the ecological purity of crops and increase productivity. This article describes effective agricultural techniques for growing leguminous crops based on organic farming in arid conditions.

Key words: Organic method, agricultural technology, chemical fertilizers, erosion, scientific theory, scientific approach, environmental safety.

Kirish

Lalmikor yerlarda dukkakli don ekinlarini organik usulda yetishtirish qishloq xo'jaligida muhim ahamiyatga ega bo'lib, tuproq unumdorligini oshirish, ekinlarning ekologik tozaligini ta'minlash va hosildorlikni yaxshilash imkonini beradi. Ushbu maqolada lalmikor sharoitda organik dehqonchilik asosida dukkakli don ekinlarini yetishtirish agroteknologiyasining samarali usullari bayon etiladi.

Lalmikor yerlarda organik dehqonchilik usulida dukkakli don ekinlarini yetishtirish ekin maydonlarining unumdorligini oshirish va atrof-muhitga zarar yetkazmasdan barqaror

hosildorlikni ta'minlashga qaratilgan. Bu usul kimyoviy o'g'itlar va pestitsidlardan voz kechib, tuproq unumdorligini tabiiy ravishda saqlash hamda oshirish tamoyillariga asoslanadi.

Lalmikor yerlarda organik dehqonchilikning ahamiyati inobatga olgan holda lalmikor yerlarda suv resurslari cheklangan bo'lib, o'g'it va himoya vositalaridan foydalanish imkoniyati ham chegaralangan bo'ladi. Dukkakli don ekinlari (no'xat, mosh, loviya, soya, bug'doy dukkagi) tarkibida yuqori oqsil bo'lib, inson va chorva uchun muhim oziq-ovqat mahsulotlaridir.

Ushbu ekinlar ildizida azot yutuvchi bakteriyalar mavjud bo'lib, tuproqni tabiiy ravishda azot bilan boyitadi.

Tuproq tuzilishini yaxshilab, eroziyaga qarshi kurashda samarali bo'ladi.

Lalmikor hududlarda suv taqchilligini hisobga olgan holda, dukkaklilar nisbatan qurg'oqchilikka chidamli ekinlardir. Organik dehqonchilik quyidagi afzalliklarga ega:

- Tuproq unumdorligini tabiiy usullar bilan oshirish;
- Ekologik toza mahsulot olish;
- Tuproqdagi biologik xilma-xillikni saqlash;
- Kimyoviy vositalarning atrof-muhitga zararli ta'sirini kamaytirish.

Organik agrotexnologiyaning organik usulda dukkakli don ekinlarini yetishtirish quyidagi tamoyillarga asoslanadi:

- Kimyoviy o'g'itlardan voz kechish va tabiiy o'g'itlardan foydalanish;
- Sideral ekinlar ekish orqali tuproqni oziqlantirish;
- Tuproqni eroziyadan himoya qilish;
- Zararkunanda va kasalliklarga qarshi biologik usullardan foydalanish.

Lalmikor yerlarda dukkakli don ekinlarini organik usulda yetishtirish texnologiyasining quyidagi bosqichlarini ta'kidlab o'tish o'rinli.

Tuproqni tayyorlash lalmikor sharoitda dukkakli ekinlar uchun tuproqni tayyorlash muhim bosqichlardan biri hisoblanadi. Tuproqning tabiiy unumdorligini oshirish uchun:

- Chirindi va kompost singari organik o'g'itlar solinadi;
- Siderat ekinlar (xantal, raps, beda) ekilib, ular o'g'it sifatida ishlatiladi;
- Minimal ishlov berish usullari qo'llaniladi, tuproqning tabiiy tuzilishi saqlanadi.

Urug' tanlash va ekish organik dehqonchilikda faqat genetik jihatdan modifikatsiyalanmagan va mahalliy iqlim sharoitiga moslangan urug'lardan foydalanish tavsiya etiladi.

- Biologik usullar bilan zararkunandalardan tozalanadi;
- Maxsus ekologik sertifikatlangan urug'lardan foydalaniladi;
- Optimal ekish muddati tanlanadi.

Sug'orish va namlikni saqlash lalmikor sharoitda suv resurslarining yetishmovchiligi muhim muammo hisoblanadi. Namlikni saqlash uchun quyidagi usullar tavsiya etiladi:

- Tuproqni mulch bilan qoplash;
- Ekin almashinuvi tizimida namlik saqlovchi ekinlarni tanlash;
- Tuproqni chuqur yumshatish usulidan foydalanish.

Zararkunanda va kasalliklarga qarshi kurash organik yetishtirishda kimyoviy pestitsidlar o'rniga biologik vositalardan foydalanish talab etiladi. Bunga quyidagilar kiradi:

- Biologik pestitsidlar va mikroorganizmlardan foydalanish;
- O'simlik choylari va ekstraktlari (masalan, piyoz va sarimsoq ekstrakti);
- Hasharotlarni jalb qiluvchi tabiiy vositalardan foydalanish.

Hosilni yig'ish va saqlash organik mahsulotni yig'ish va saqlash jarayonida quyidagilarga e'tibor berish kerak:

- Hosil ekologik toza muhitda saqlanishi lozim;
- Kimyoviy konservantlardan voz kechish;
- Xavfsiz qadoqlash tizimidan foydalanish.

Lalmikor yerlarda dukkakli don ekinlarini quyidagi diagrammalar organik yetishtirish texnologiyasi jarayonlarini tasvirlaydi.

Organik dehqonchilikning asosiy tamoyillari

- Yashil o'g'itlash
- Tuproq unumdorligini saqlash
- Sug'orishning ekologik usullari
- Zararkunandalarga qarshi biologik

kurash

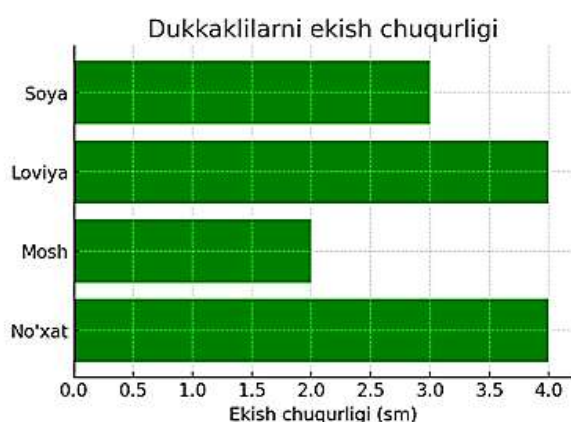
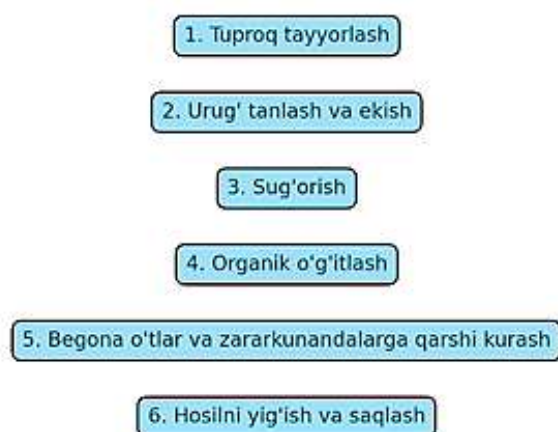
Ekish va o'g'itlash texnologiyasi

- Ekish chuqurligi va qator oraliqlari
- Organik o'g'itlarning ta'siri
- Namlikni saqlash usullari

Hosilni yig'ish va saqlash diagrammasi

- Quruq sharoitda saqlash
- Kasalliklarning oldini olish

Organik Yetishtirish Texnologiyasi

Bugungi kunda qishloq xo'jaligi nafaqat hosildorlikni oshirish, balki atrof-muhitni muhofaza qilish va tuproq unumdorligini barqaror saqlash kabi muhim masalalarga ham e'tibor qaratmoqda. Lalmikor yerlarda organik usulda dukkakli don ekinlarini yetishtirish ana shunday ekologik barqaror qishloq xo'jaligi tizimlaridan biri bo'lib, kimyoviy vositalardan foydalanmagan holda yuqori sifatli va xavfsiz mahsulot olish imkonini beradi.

Dukkakli ekinlar, ayniqsa no‘xat, mosh, loviya va soya kabi o‘simliklar, havodagi erkin azotni tuproqqa bog‘lab, uning unumdorligini tabiiy ravishda oshiradi. Ularning ildizida yashovchi rizobakteriyalar tuproq tarkibini yaxshilab, keyingi ekinlar uchun qulay muhit yaratadi. Shu bilan birga, ushbu ekinlar suv tanqisligi sharoitida ham samarali o‘tib, lalmikor hududlarda barqaror hosil olishga yordam beradi.

Organik dehqonchilik tamoyillari asosida olib borilgan bu usul kimyoviy o‘g‘itlar va pestitsidlarni ishlatmasdan, biologik va agrotexnik usullar yordamida tuproqni tabiiy unumdorligini saqlashga qaratilgan. Bu esa nafaqat hosildorlikni oshirish, balki ekologik xavfsizlikni ta‘minlash, tuproqning degradatsiyasini oldini olish va iste‘molchilar uchun tabiiy oziq-ovqat yetishtirishga xizmat qiladi.

Ushbu tadqiqot lalmikor sharoitda organik usulda dukkakli don ekinlarini yetishtirish texnologiyalarini chuqur tahlil qiladi va resurslarni samarali boshqarish, yer unumdorligini oshirish hamda ekologik barqarorlikni ta‘minlash bo‘yicha ilmiy asoslangan yondashuvlarni taklif etadi.

Xulosa

Lalmikor yerlarda organik usulda dukkakli don ekinlarini yetishtirish agrotexnologiyasi tuproq unumdorligini oshirish, ekologik toza mahsulot yetishtirish va atrof-muhitga zarar yetkazmaslik imkonini beradi. Ushbu texnologiyalarni to‘g‘ri qo‘llash orqali lalmikor sharoitda samarali dehqonchilik yuritish mumkin.

Lalmikor yerlarda organik usulda dukkakli don ekinlarini yetishtirish tabiiy resurslarni samarali boshqarish, tuproq unumdorligini oshirish va ekologik xavfsizlikni ta‘minlashga xizmat qiladi. Organik texnologiyalarga rioya qilish orqali hosildorlikni oshirish bilan birga, inson va hayvonlar salomatligi uchun foydali mahsulotlar yetishtirishga erishish mumkin.

Lalmikor yerlarda dukkakli don ekinlarini yetishtirish nafaqat hosildorlikni oshirishga, balki ekologik barqarorlikni ta‘minlashga ham xizmat qiladi. Ular tuproq unumdorligini oshirib, suv resurslarini tejashga yordam beradi, o‘simlik kasalliklari va zararkunandalarni kamaytiradi, shuningdek, inson va chorva uchun yuqori sifatli oziq-ovqat va ozuqa manbai hisoblanadi. Shu sababli, dukkakli ekinlarni lalmikor yerlarda yetishtirish qishloq xo‘jaligining barqaror rivojlanishi uchun muhim strategik yo‘nalish hisoblanadi.

Lalmikor yerlarda organik usulda dukkakli don ekinlarini yetishtirish nafaqat barqaror qishloq xo‘jaligini rivojlantirish, balki tuproq unumdorligini oshirish va atrof-muhitni muhofaza qilishning samarali yo‘llaridan biridir.

Dukkakli ekinlar tabiiy azot to‘plovchi o‘simliklar bo‘lib, ular tuproq unumdorligini tabiiy ravishda boyitadi va kelgusi hosildorlikni oshirishga xizmat qiladi. Organik dehqonchilik usullari kimyoviy vositalarsiz yuqori sifatli mahsulot yetishtirishga imkon berib, inson salomatligi uchun xavfsiz oziq-ovqat manbaini yaratadi.

Lalmikor sharoitda namlikni saqlash, o‘g‘itlash tizimini to‘g‘ri tashkil etish, begona o‘t va zararkunandalarga qarshi tabiiy usullarni qo‘llash dukkakli ekinlarning hosildorligini oshirishda muhim rol o‘ynaydi.

Ushbu agrotexnologiya tuproqni eroziyadan himoya qiladi, suv resurslarini tejaydi, biologik xilma-xillikni qo‘llab-quvvatlaydi va natijada ekologik barqaror qishloq xo‘jaligini shakllantirishga xizmat qiladi.

Shunday qilib, lalmikor sharoitda organik usulda dukkakli don ekinlarini yetishtirish – bu nafaqat iqtisodiy jihatdan foydali, balki kelajak avlodga sof va tabiiy ekotizimni saqlab qolish uchun muhim qadamdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Mo‘minov K, Azimboyev S.A, Sanaqulov A, Berdiboyev E, Kenjayev Yu. Dehqonchilik ilmiy izlanish asoslari bilan. O‘quv qo‘llanma. Toshkent. “Turon-iqbol” 2014-yil
2. S.Jumaboyev, Sh. Rizayev, B. Kuldashov Oziqabop ekinlar yetishtirishda lalmi va sug‘orma dehqonchilik. O‘quv qo‘llanma. Samarqand-2022 yil
3. Abdukarimov D.T. Donli ekinlar seleksiyasi va urug‘chiligi. O‘quv darslik Toshkent-2010 yil